

BONO

ÅRSMELDING 2013

Forside:
Thomas Struth
Tokamak Asdex Upgrade Interior 2
Max Planck IPP, Garching, 2009,
141,6 x 176,0 cm
Chromogenic Print

© Thomas Struth

BONO – BILLEDKUNST OPPHAVSRETT I NORGE

BONO er den norske opphavsrettsorganisasjonen for billedkunstnere og andre opphavsmenn på billedområdet.

Vi bistår kunstnere og brukere av kunst med relevant rådgivning og tilrettelegger for enkel lisensiering av rettigheter. Vi sikrer kunstnere vederlag når deres verk blir brukt eller videresolgt.

Vi har over 2.100 norske medlemmer, bestående av kunstnere og rettighetshavere etter avdøde kunstnere. Gjennom samarbeid med våre utenlandske søsterorganisasjoner, representerer vi i tillegg omlag 80.000 utenlandske opphavsmenn.

Medlemskap i BONO er gratis.

7 GODE GRUNNER TIL Å VÆRE MEDLEM I BONO:

1. Mer tid til å skape

Opphavsrett kan være komplisert og rettighetsklarering kan være tidkrevende. Som medlem overlater du det administrative arbeidet til oss. Vi har kompetansen som er nødvendig for at dine rettigheter skal bli respektert og honorert.

2. Mulighet til å tjene penger

Mange av våre medlemmer mottar vederlag jevnlig. Om beløpene er små eller store - de fleste anser vederlagene som en kjærkommen ekstrainntekt.

3. Internasjonal representasjon

Det er vanskelig som kunstner å følge opp sine rettigheter i utlandet. Som medlem i BONO er du sikret representativitet i 35 land verden over.

4. Medinnflytelse

Som medlem overlater du arbeidet med å inngå avtaler om bruk av dine verk til oss, men beholder kontrollen med hvor og hvordan verkene dine blir brukt.

5. Rådgiving og bistand

Har du spørsmål om egne rettigheter eller andre spørsmål om opphavsrett, kan du som medlem fritt benytte vår rådgivingstjeneste.

6. Det er gratis

Det er gratis å melde seg inn i BONO. Når vi krever inn vederlag for deg vil vi trekke fra en andel for å dekke våre administrative kostnader.

7. Forhandlingsstyrke

Å forhandle rettigheter på egen hånd kan være en stor utfordring. BONO er en kjent organisasjon med 20 års erfaring i lisensiering av kunstverk og representerer over 80.000 kunstnere. Som medlem bidrar du til å styrke kunstnernes rettigheter.

BONO 2013 – I TALL

	2013	2012	2011	2010
Totalt antall som mottok vederlag fra BONO:	1 653	2 035	1 626	1 757
Antall nålevende kunstnere som mottok over kr. 10 000:	79	70	56	51
Gjennomsnittlig vederlag pr. kunstner:	kr. 7 165	kr. 5 162	kr. 6 489	kr. 5 299
%-vis andel nålevende kunstnere som mottok vederlag:	30%	34%	32%	34%
Antall norske medlemmer i BONO:	2 102	2 046	1 988	1 931
Vederlag norske opphavsmenn (vs. utenlandske):	86%	87%	86%	86%
Følgerettsvederlag totalt:	kr. 4 076 958	kr. 2 717 143	kr. 3 915 027	kr. 3 291 262
Vederlag lisensiering totalt:	kr. 7 770 654	kr. 7 873 796	kr. 6 630 253	kr. 6 057 919
Totalt vederlag:	kr. 11 847 611	kr. 10 590 939	kr. 10 545 280	kr. 9 349 181

VÅRE TJENESTER

LISENSIERING

BONO representerer over 80.000 norske og utenlandske kunstnere i Norge og tilrettelegger for enkel lisensiering av rettigheter. Kunstnere sikres vederlag og brukere av kunst har trygghet for at rettighetene er innhentet og at uforutsette kostnader ikke oppstår.

Lisensiering gjør bred formidling av kunst mulig.

FØLGERETT

BONO administrerer følgeretten i Norge på vegne av alle norske og utenlandske kunstnere. Vi sikrer at kunstnere og rettighetshavere mottar vederlag når deres verk blir videresolgt.

Hver gang ditt verk videreselges vil du kunne motta følgerettsvederlag. Følgeretten bidrar til nyskaping og produksjon av kunst.

RÅDGIVING

Vi ser det som en viktig del av vår virksomhet å bistå kunstnere og brukere i opphavsrettslige spørsmål. Har du spørsmål om opphavsrett kan du alltid kontakte oss – helt uforpliktende.

Kunnskap om opphavsrett skaper økt respekt for kunsten.

LISENSIERING

I samarbeid med den enkelte kunstner håndterer vi forespørsler om å reproducere og bruke kunstverk i forskjellige sammenhenger. Som medlem i BONO har man selv mulighet til å bestemme hvordan og i hvilke sammenhenger man ønsker at ens verk skal kunne benyttes.

Illustrasjon: Bendik Kaltenborn/byHands

Vi inngår avtaler som sikrer at dine rettigheter blir ivaretatt og som gir deg vederlag når verkene dine blir brukt. Vi krever inn vederlag og utbetaler dette til deg kvartalsvis sammen med en detaljert oversikt over hvor og hvordan dine verk er blitt brukt.

BONO er del av et internasjonalt nettverk og har avtaler med forvaltningsorganisasjoner i 35 land. Rettighetene til dine verk blir ivaretatt på samme måte i utlandet, noe som sikrer deg vederlag når verkene dine blir brukt også utenfor Norge.

BONO inngår avtaler om bruk av kunstverk innenfor et vidt spekter, som både omfatter analog og digital bruk.

Typiske områder for bruk av kunst:

- * i TV- og filmsammenheng (kringkasting, filmproduksjoner)
- * i forlagssammenheng (lærebøker, fakta- og skjønnlitteratur)
- * digitalt (nettpublisering, sosiale medier, nettapplikasjoner mv.)
- * redaksjonelt (aviser, tidsskrifter, populærpresse)
- * i profilerings- og markedsføring av produkter og virksomheter
- * merchandise (på produkter for salg; postkort, plakater, frimerker, t-skjorter, suvenirer mv.)
- * undervisningssammenheng (nettbasert undervisning, databaser til bruk i undervisning osv.)

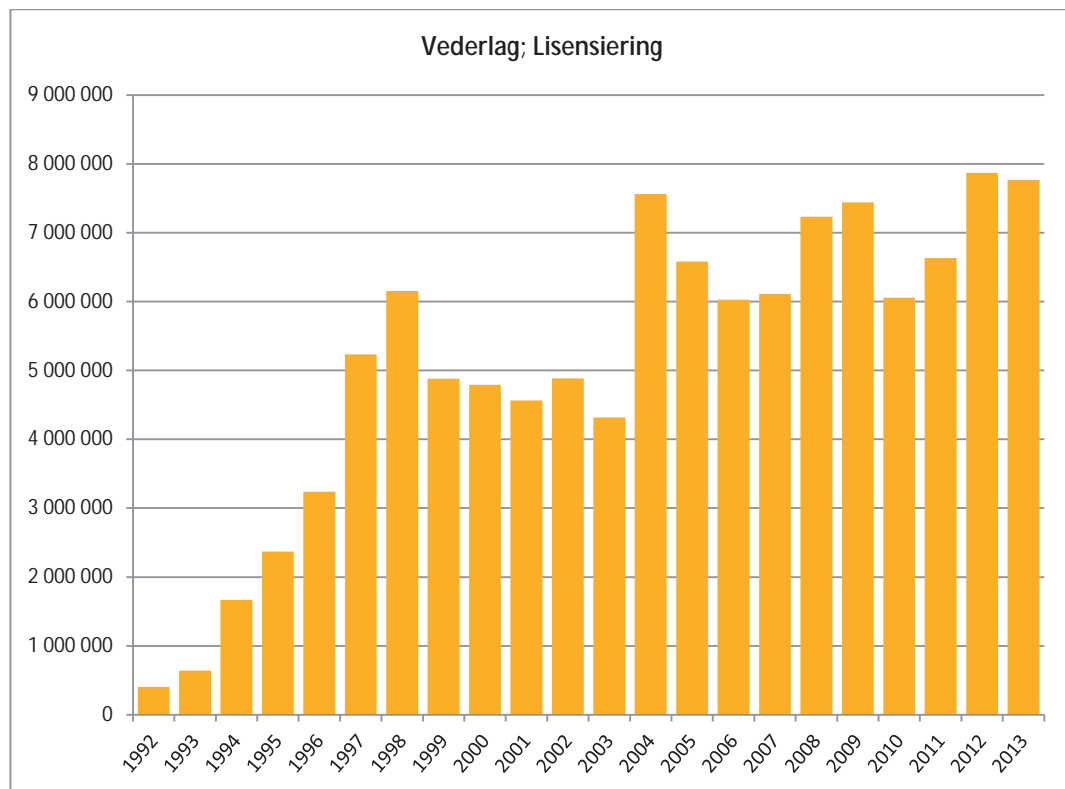
Noen av våre avtaleparter:

Aune forlag AS, Blomqvist Kunsthandel AS, Den norske Forleggerforening (DnF), DNB, Henie Onstad Kunstsenter, Grev Wedels Plass Auksjoner AS, IRIS, Kunst i offentlige rom (KORO), Magnor, Moods of Norway, Nasjonalmuseet, Nationaltheatret AS, NORDEA, Norges Bank, Normanns Kunstforlag, NRK, Postens Frimerketjeneste, Selvaag Gruppen, Sparebankstiftelsen DnB NOR, Statoil ASA, Statsbygg, Storebrand, Telenor ASA, Universitets- og høyskolerådet (UHR), Visit Oslo, Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen mv.

Nærmere om lisensieringen i 2013:

BONO har i 2013 innkrevd kr. 7 770 654 i vederlag for lisensiering.

Antallet henvendelser om lisens for bruk av kunstverk er stadig økende, og samtidig inngår flere og flere institusjoner og virksomheter såkalte rammeavtaler med BONO. Disse avtalene sikrer brukeren forutsigbarhet med hensyn til hvilke vederlag som vil påløpe. Rammeavtalene dekker også et videre bruksspekter og gir virksomheten rett til å bruke verk av samtlige av de kunstnere vi representerer.

FØLGERETT

Når kunstverk blir videresolgt har opphavsmannen rett til vederlag. Denne vederlagsretten kalles følgerett. Formålet med følgeretten er å sikre at kunstnerne får ta del i sine verks verdiøkning i kunstmarkedet. Vederlaget fastsettes som en prosentandel av salgssummen og utbetales til den enkelte kunstner som har fått sitt verk videresolgt.

Siden 2007 har kunstnere i Norge kunnet motta følgerettsvederlag. Følgeretten ble innført i norsk lovgiving som følge av et EU-direktiv og sikrer opphavsmenn vederlag når deres verk videreselges, for eksempel gjennom auksjonshus, gallerier og kunsthandlere.

BONO er godkjent av Kulturdepartementet som eneste innkrevings- og fordelingsorganisasjon for følgeretten og utfører dette på vegne av alle norske og utenlandske kunstnere som er omfattet. BONO har innkrevd over 25 millioner kroner i følgerettsvederlag til kunstnerne siden følgeretten ble innført i 2007.

BONO har samordnet innkreving av følgerettsvederlag med avgiften på offentlig omsetning av kunst som administreres av BKH. Samordningen har fått fellesbetegnelsen Kunstavgiften og består av en følgerettsdel og en avgiftsdel. Ordningen fungerer effektivt og samarbeidet mellom BONO og BKH bidrar til en betydelig forenkling for dem som skal betale. På Kunstavgiftens nettsider kan man enkelt hente mer utfyllende informasjon, laste ned skjemaer, beregne vederlag/avgift mv.

Nærmere om følgeretten i 2013 og utviklingen internasjonalt:

Følgeretten står ved inngangen til 2014 foran et internasjonalt gjennombrudd. Følgeretten er nå innført i totalt 66 land verden over. I EU, som har hatt følgerettslovgiving siden 2001, er det i 2013 gjennomført et samarbeid mellom kunstnerorganisasjonene og representanter for kunstmarkedet for å sikre at følgeretten fungerer optimalt ("stakeholders dialogue"). Lovarbeid er igangsatt i USA og på trappene i Kina, og samtidig arbeides det for å gjøre følgeretten til en universell, obligatorisk rett for kunstnere i alle land som er tilsluttet Bern-konvensjonen.

Et forslag om innføring av følgerettslovgiving i USA ("Resale Right Legislative Bill") er lagt frem for den amerikanske kongressen. Forslaget vil bli gjenstand for lovgivningsbehandling i 2014. Forslaget er delvis et resultat av målrettet innsats foretatt av opphavsrettsorganisasjonene på billedsiden. BONO har deltatt i arbeidet sammen med våre europeiske og amerikanske søsterorganisasjoner for å få på plass en lovgivning som styrker følgeretten internasjonalt.

Innføring av en følgerettsordning i USA vil blant annet sikre at utenlandske kunstnere (inkl. norske) som får sine verk omsatt i USA vil motta følgerettsvederlag på samme måte som når verkene deres videreselges i Europa.

På CISACs generalforsamling i Washington i juni i 2013, ble det vedtatt å arbeide aktivt for å fremme følgeretten og tydeliggjøre dens betydning for kunstnerne. CISAC har bedt EU og WIPO om å arbeide for å forbedre Bern-konvensjonens artikkel 14ter, slik at følgeretten blir anerkjent som en fundamental rettighet for kunstnerne og blir obligatorisk internasjonalt.

The image shows a screenshot of a Change.org petition page. At the top left is the 'change.org' logo, followed by navigation links for 'Start a petition', 'Browse', and a search bar. A 'Log in' link is in the top right. The main content area features a world map with a red 'A' and the text 'ARTISTS RESALE RIGHT of over the World'. Below the map, it says 'Petitioning To WIPO and all Ministries of Culture around the world' and 'Make the resale right universal for all artists'. At the bottom left, it says 'Petition by CISAC - EVA - GESAC'. On the right side, there is a 'Sign this petition' section with 'with 14,737 supporters' and a progress bar. Below this are input fields for 'First Name', 'Last Name', 'Email', and 'City'. There is also a dropdown menu for 'Why is this important to you?' and a red 'Sign' button. At the bottom of the sign section, there are two checkboxes: 'Display my signature on Change.org' and 'Keep me updated on this campaign and others from CISAC - EVA - GESAC'. A small disclaimer at the bottom of the sign section reads: 'By signing, you accept Change.org's terms of service and privacy policy.'

Fra nettsiden til CISACs følgerettskampanje

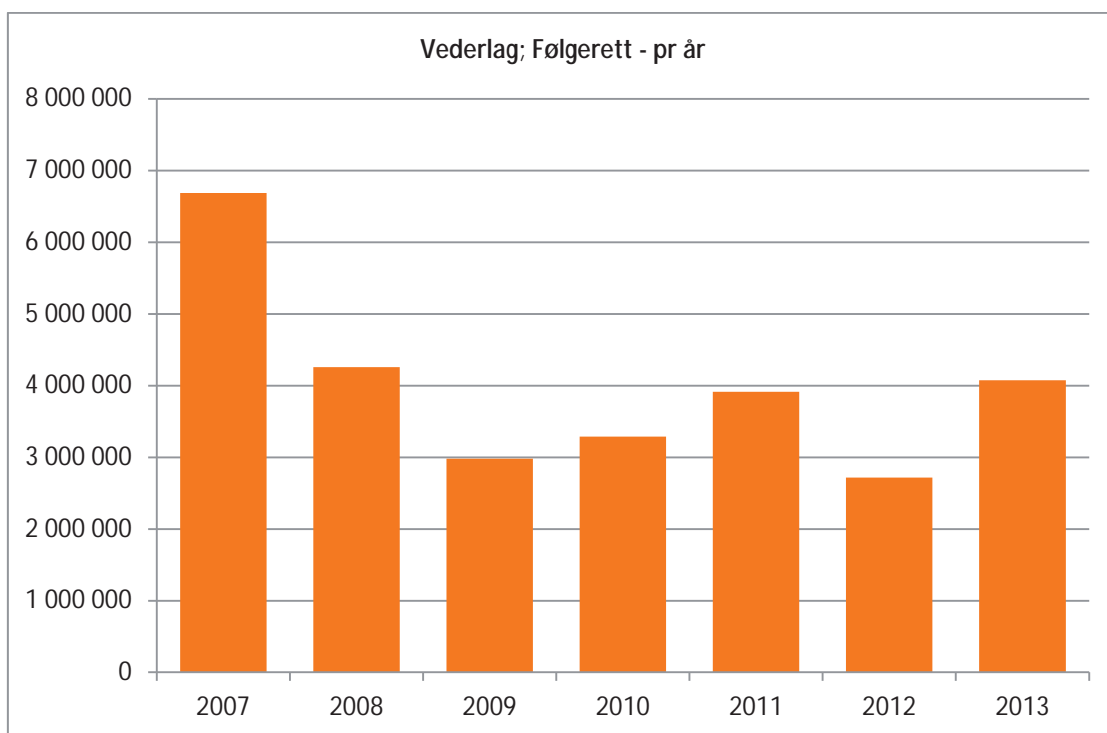
BONO har deltatt i den påfølgende internasjonale kampanjen og oppfordret våre medlemmer til å undertegne følgerettsoppropet og derved bidra til at følgeretten vil gjelde for kunstnere i alle land. Over 400 av BONO's medlemmer har skrevet under oppropet.

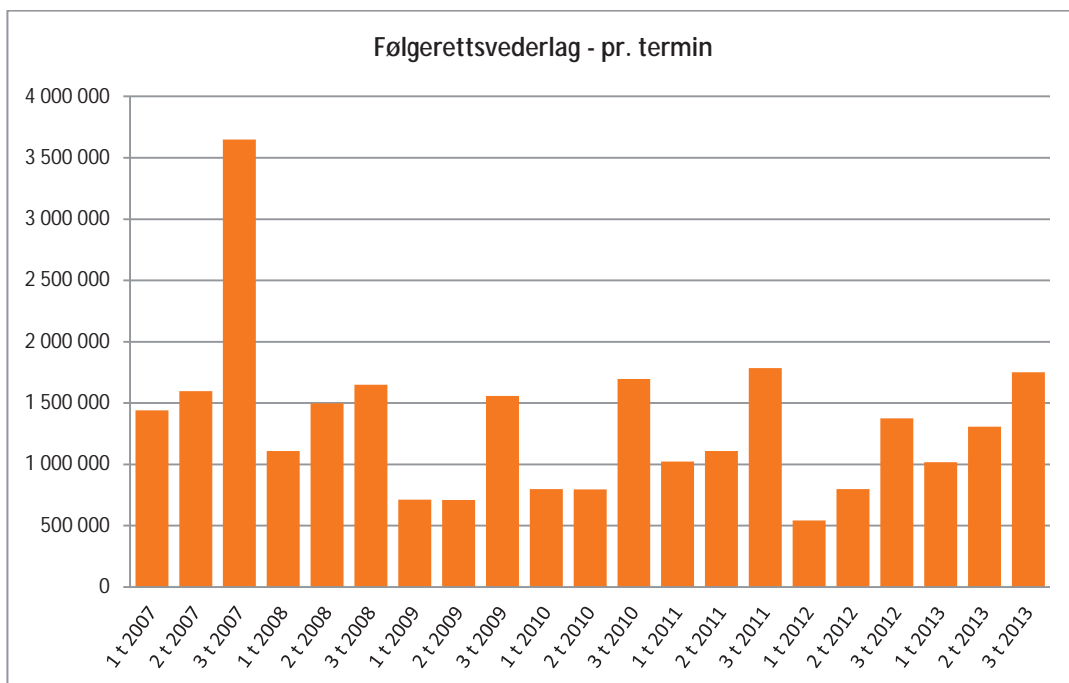
Arbeid med reduksjon av beløpsgrensen i Norge

BONO mener beløpsgrensen ("minstegrensen") for når det skal betales følgerett må reduseres fra dagens nivå på 3 000 euro (omlag NOK 25 000) til NOK 2 000, som er minstegrensen for kunstavgift. Kunstnere som får sine verk videresolgt til priser under beløpsgrensen har i dag ikke rett på følgerettsvederlag. Dette innebærer at kunsthåndverkere, grafikere, fotografer m.fl. sjelden mottar vederlag når deres verk videreselges. Den forskjellsbehandling av kunstnere som den høye minstegrensen representerer, kan etter BONO's oppfatning ikke opprettholdes. BONO fremmet også dette synspunktet ved innføringen av følgeretten i Norge i 2007.

Erfaringene med innkreving og fordeling av følgerettsvederlag siden den gang har vist at de argumenter som ble anført av Kulturdepartementet for å innføre den maksimale beløpsgrensen som EU-direktivet åpnet for, ikke er holdbare. BONO vil i løpet av 2014 legge frem forslag til Kulturdepartementet om reduksjon av beløpsgrensen og foreslå et nivå tilsvarende det som benyttes i våre nordiske naboland.

Tall fra følgerettsomsetningen:	2013	2012	2011
Totalt antall følgerettspliktige salg:	656	648	722
Gjennomsnittlig følgerettsvederlag pr. salg:	kr. 6 215	kr. 4 117	kr. 5 422
Høyeste følgerettsvederlag nålevende kunstner, enkelt salg:	kr. 20 539	kr. 21 333	kr. 55 460
Høyeste følgerettsvederlag avdød kunstner, enkelt salg:	kr. 84 450	kr. 84 859	kr. 73 418
Total følgerettspliktig omsetning:	kr. 106 824 262	kr. 66 872 925	kr. 91 801 353
Totalt innkrevd følgerettsvederlag:	kr. 4 076 958	kr. 2 717 143	kr. 3 915 027

Fakta om følgeretten:

- Det skal betales følgerettsvederlag for videresalg av opphavsrettslige vernede verk over 3 000 euro (omlag 25 000 norske kroner).
- Med videresalg menes ethvert salg som finner sted etter at verket er solgt for første gang.
- Vederlaget fastsettes som en prosentandel av salgssummen og utbetales til den enkelte kunstner som har fått sitt verk videresolgt.
- Følgeretten skal sikre at kunstnerne får ta del i sine verks verdiøkning i kunstmarkedet.
- BONO er godkjent av Kultur- og kirkedepartementet som innkrevings- og fordelingsorganisasjonen for følgerettsvederlaget, også for kunstnere som ikke er medlem.
- BONO og BKH har samordnet innkrevningen av følgeretten og avgiften på omsetning av kunst (tidligere kalt "3%-ordningen") under fellesbetegnelsen "Kunstavgiften".
- Følgeretten omfatter også salg mellom privatpersoner dersom salget formidles av en som yrkesmessig opptrer i kunstmarkedet.

RÅDGIVING

En viktig del av BONOs virksomhet er å bistå kunstnere og brukere i spørsmål om opphavsrett. Kunnskap om opphavsretten bidrar til økt respekt for kunst og er en forutsetning for velfungerende rettighetsforvaltning.

Medlem

En av våre viktigste oppgaver er å informere og bevisstgjøre våre medlemmer om hvilke rettigheter de har. Som medlem i BONO kan du benytte deg av vår kompetanse og få gratis rådgiving i spørsmål av opphavsrettslig karakter. I utgangspunktet bistår vi deg med alle typer saker innenfor opphavsrettsområdet, enten du har spørsmål om navngiving, vederlag, bruk av andre kunstners verk, ulovlig bruk, oppdragsavtaler og rettigheter mv. Vi har lang erfaring i å løse opphavsrettslige tvister og kan bringe saker inn for domstolene dersom det er formålstjenlig.

Brukere av kunst

Vi bistår profesjonelle brukere av kunst som forlag, media, kringkasting og andre virksomheter og legger til rette for avtaler som gjør det enkelt å bruke kunstverk, samtidig som opphavsmennene sikres vederlag og kontroll med hvordan verkene brukes. Vi tilbyr også brukere med begrenset eller ingen erfaring om opphavsrett råd og veiledning, og legger forholdene til rette for enkel lisensiering av rettigheter.

Lovarbeide

For å styrke kunstnernes opphavsrett arbeider vi aktivt overfor lovgivende myndighet gjennom blant annet høringsuttalelser i forbindelse med lovendringer mv. Vi arbeider også internasjonalt gjennom våre interesseorganisasjoner i utlandet, med fokus på å påvirke prosessen med utforming og implementering av nye EU-direktiver. Les mer om dette under "Følgerett", "Lisensiering" og "Aktiviteter i 2013".

AKTIVITETER I 2013

Her følger et utvalg av aktiviteter i 2013 i tillegg til de ordinære aktiviteter som ligger under BONOs hovedvirksomhetsområder "Lisensiering", "Følgerett" og "Rådgiving".

NRK-avtale

Etter en lang periode med forhandlinger om bruk av kunstverk i NRKs produksjoner, kom NRK og BONO i 2013 til enighet. Med det har opphavsmenn på billedsiden endelig fått på plass en avtale på lik linje med andre opphavsmenn. Dermed skulle forholdene ligge til rette for økt bruk av kunstverk og styrket formidling av kunst i NRK, samtidig som kunstnerne sikres vederlag.

Avtalen, som i første omgang løper til 2016, vil sikre opphavsmenn og rettighetshavere vederlag når NRK benytter deres åndsverk i sine produksjoner og fremfører disse i kringkasting og på nett. Samtidig gir avtalen NRK muligheten til å produsere og vise programmer med kunstverk på en adskillig enklere måte og i et betydelig større omfang enn til nå.

BONO er godkjent av Kulturdepartementet som avtalelisensutløsende organisasjon for kringkasting. Avtalen innebærer derfor at NRK kan kringkaste verk av samtlige norske og utenlandske billedkunstnere og andre opphavsmenn på billedsiden. Avtalen omfatter også NRKs bruk av verk på nett av opphavsmenn BONO representerer direkte eller etter fullmakt fra organisasjonene NBK, NK, GRAFILL og FFF.

NRK skal etter avtalen betale et årlig totalvederlag og samtidig rapportere til BONO slik at vederlagene kan fordeles individuelt på bakgrunn av faktisk bruk. BONO vil, i hvert fall i en oppstartsfase, i tillegg supplere med egen gjennomgang og kontroll. Den enkelte opphavsmann/rettighetshaver vil også selv få mulighet til å melde fra til BONO om vederlagspliktig bruk dersom dette ikke allerede er registrert. Mer informasjon om dette vil bli publisert på BONOs nettsider.

Foto: © Per Ole Hagen/NRK

Fra venstre: Bjørn Audun Agersborg (advokat, NRK), Turid Schnell (rettighetssjef, NRK), Benedicte Langford (Bing Hodneland advokatselskap), Harald Holter (daglig leder, BONO), Kristine Farstadvoll (juridisk rådgiver, BONO), Hege Duckert (kultursjef, NRK), Øyvind Lund (mediedirektør, NRK)

Digital bruk av kunstverk

Digital teknologi åpner for å bruke bilder på en annen måte enn tidligere; kunstnere og kunstformidlere får nye muligheter til å skape og formidle kunst, og publikum kan se og bruke bilder i et betydelig større omfang enn før.

Nye muligheter skaper også utfordringer. Både kunstnere og brukere av kunst står overfor nye og mer komplekse opphavsrettslige problemstillinger enn tidligere. En stadig større del av henvendelsene BONO mottar er relatert til digital bruk av kunstverk. Kunstnere ønsker f.eks. rådgiving i forbindelse med inngåelse av kontrakter som omfatter digital utnyttelse. Spørsmålene er mange: Hva innebærer f.eks. CC-lisens eller at verkene publiseres i sosiale medier? Hvordan skal jeg beregne vederlag for digital bruk? Hva kan andre gjøre med mine verk på nettet? Hvordan skal jeg følge opp ulovlig bruk - kan BONO gjøre det? I hvilken grad kan jeg bruke andres verk som er publisert på nettet? Felles for sakene er at de ofte oppleves som presserende for kunstneren, gir lite eller ingen vederlagsinntekter på kort sikt, og at det eksisterer en forventning om at man kan få hjelp gratis og umiddelbart.

Samtidig har mange brukere ønske om å kunne anvende verk på ulike digitale plattformer (databaser, nettsider, applikasjoner o.l.) og forventer at lisens til dette kan innhentes raskt og billig. Fastsetting av vederlag for slik mangesidig bruk kan være komplisert og medføre lange forhandlinger. BONO er opptatt av at det skal være enkelt å inngå avtale om bruk av verk, men under forutsetning av at kunstnerne sikres vederlag som står i forhold til utnyttelsen som finner sted.

BONOs arbeid knyttet til digital bruk, er omfattende og sammensatt. Det består blant annet av:

- Informasjon og rådgiving til kunstnere og brukere
- Utarbeidelse av hensiktsmessige avtale- og lisensmodeller
- Utvikle vederlagstariffer tilpasset ulik digital utnyttelse
- Styrke intern kompetanse om nye måter å formidle og bruke kunst på
- Spre kunnskap om kunstneres opphavsrett i "den digitale hverdagen"
- Bidra til at lovgivningen utformes slik at kunstneres opphavsrett blir ivaretatt

I tillegg til BONOs daglige virke, samt arbeid overfor lovgivere (i Norge og EU) deltar BONO i organisasjoner, råd og utvalg både i Norge og i utlandet. *Kunstnernettverkets Opphavsrettsutvalg*, *Arbeidsgruppen til "Dele-ikke-stjele"*, *informasjonssentralen Clara*, *opphavsrettsutviklingsorganisasjonen Norcode*, *OnLineArt*, *lobbyorganet European Visual Artists* er noen av disse.

For å kunne arbeide aktivt og effektivt med de digitale utfordringene kunstnerne står overfor, kreves det ressurser. BONO inngikk derfor i 2013 en avtale med Norske Billedkunstnere (NBK) om betaling for det opphavsrettslige arbeidet BONO utfører for NBKs medlemmer. Fra før av har BONO en liknende avtale med Norske Kunsthåndverkere (NK). Dette har gjort det mulig for BONO å prioritere oppgaver som ikke gir umiddelbare vederlagsinntekter, men som er helt nødvendige for å hindre at kunstneres opphavsrettigheter på det digitale området blir akterutseilt.

Det viktige arbeidet er igangsatt, men langt fra avsluttet. Dette er noen av de områdene vi i samarbeid med kunstnerorganisasjonene ønsker å kunne følge opp fremover:

- Informasjonsarbeide overfor kunstnerne og relevante brukere, bl.a. gjennom kurs og seminarer
- Utvikle mer effektive lisensieringssystemer for digital bruk
- Inngå flere rammeavtaler som omfatter digital bruk og derved gjøre det enklere å bruke kunstverk lovlig og styrke formidlingen av kunst
- Følge opp ulovlig digital bruk av kunstverk (utlegging av verk på nett mv.)

EUs Copyright Review

EU-kommisjonen sendte før årsskiftet 2013/2014 ut høringsdokumentet "Public consultation on the review of the EU copyright rules". Høringsdokumentet var svært omfattende og inneholdt 80 spørsmål knyttet til ulike aspekter av opphavsretten.

BONO har sendt høringsbrev til EU-kommisjonen. Brevet er publisert på kommisjonens nettsider sammen med høringsbrev fra andre bidragsyttere.

I vårt brev tar vi blant annet til orde for at kunstneres rettigheter ikke må tilsidesettes når samfunnet skal gis enkel tilgang til opphavsrettslig beskyttet materiale. Opphavsmennene og deres organisasjoner arbeider kontinuerlig for å etablere og videreutvikle løsninger og lisensieringssystemer som gjør det enkelt for dem som ønsker det å få tilgang til og bruke åndsverk. På den måten sikres samtidig opphavsmennene vederlag når verkene deres blir brukt, og forholdene blir lagt til rette for at nye åndsverk kan bli skapt.

Avtaler med arkiv, bibliotek og museer om nettpublisering av verk fra institusjonenes samlinger

Norske museer med fysiske kunstsamlinger har som en av sine hovedoppgaver å gjøre verk fra samlingene tilgjengelig for allmenheten, også digitalt. Dette gjelder i en viss utstrekning også arkiv og bibliotek med fysiske kunstsamlinger.

BONO har etter hvert mange avtaler med norske museer og arkiv som har billedsamlinger. Avtalene omfatter f.eks. bruk av kunstverk fra samlingene i publikasjoner og i tilgjengeliggjøring på nett. Våre avtaler gjelder de norske og utenlandske kunstnere vi faktisk representerer, hvilket dekker opp en stor andel av de kunstverk som inngår i de aktuelle samlingene. Det er imidlertid en utfordring for museer og arkiv å klarere rettighetene til verk av kunstnere som ikke er representert av BONO, noe som ofte resulterer i at de ikke får formidlet alle de verk de har i sitt eie.

BONO har i perioden arbeidet for å innhente fullmakter fra billedorganisasjonene GRAFILL, Norske billedkunstnere (NBK), Norske kunsthåndverkere (NK) og Forbundet Frie Fotografer (FFF). Formålet er å kunne søke Kulturdepartementet om godkjenning som avtalelisensutløsende organisasjon for bruk av verk i arkiv, bibliotek og museer, jf. lov 12. mai 1961 nr 2 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven) § 38a, jf. §§36 og 16a.

BONOs siktemål er å innhente godkjenning før sommeren 2014, og i løpet av høsten 2014 fremforhandle avtaler med alle relevante museumsinstitusjoner som blant annet vil gjøre det mulig for disse å publisere sine samlinger på nett.

KORO-avtale

KORO og BONO har i 2013 inngått ny avtale om bruk av kunstverk i forbindelse med KOROs virksomhet. Avtalen erstatter tidligere avtale fra 2008. Kunst i offentlige rom (KORO) er statens fagorgan for kunst i offentlige bygg og miljøer og Norges største produsent av samtidskunst. Kunstverkene utgjør Norges mest besøkte kunstsamling.

Den teknologiske utviklingen gjør det mulig å gjengi kunstverk på stadig nye arenaer. Et viktig del av avtaleprosessen har derfor vært å fastsette retningslinjer som gjelder KOROs tilgjengeliggjøring av kunstverk på ulike digitale plattformer.

Privatkopieringsvederlag

Privatkopieringsvederlaget er en kompensasjon til rettighetshaverne for lovlig privat kopiering. Kompensasjonen tildeles årlig over statsbudsjettet, og tilfaller etter avtale Norwacos medlemsorganisasjonene. Andelen til de forskjellige organisasjonene fastsettes av Norwacos organer. En forutsetning for tildeling er at vederlagene fordeles individuelt. Etter avtale med NBK har BONO i 2013 forestått den individuelle fordelingen av midlene til billedkunstnere for perioden 2012.

Digitale læremidler

BONO kom i 2013 til enighet med Gyldendal om en prøveordning for bruk av kunstverk i digitale læremidler. Ordningen skal evalueres i løpet av 2014. Prøveordningen for bruk av kunstverk i digitale læremidler tar utgangspunkt i eksisterende avtale mellom Forleggerforeningen og BONO.

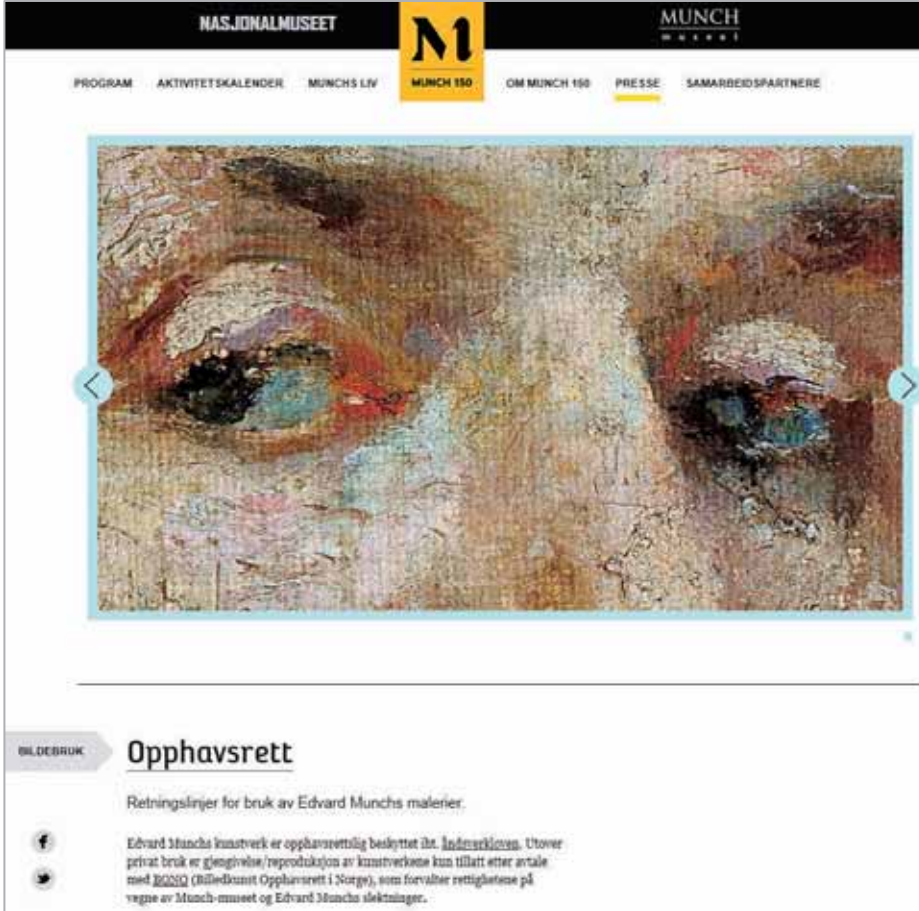

Fra Gyldendal Undervisnings nettportal til læreverket Panorama.
Foto: Mikkel McAlinden, "En varm dag", © Mikkel McAlinden/BONO

Siktemålet både for BONO og Gyldendal har vært å finne frem til en enkel og effektiv klareringsmodell. Ordningen vil også anvendes overfor andre forlag som er medlem av Forleggerforeningen. Prøveordningen vil gjøre det enklere for norske forlag å bruke kunstverk i undervisnings-sammenheng og bidrar til en styrket kunstformidling overfor norske elever og studenter.

Munch 150

Feiringen av 150-årsdagen for Edvard Munchs fødsel fant sted i 2013. Som forvalter av opphavsretten til Munchs verk hadde BONO derfor et høyt aktivitetsnivå i 2013 med avtaleinngåelser og lisensiering av bruksrett til hans verk. En bred kontaktflate mot forskjellige typer av brukere krevde også en ekstrainsats i arbeidet med å spre generell informasjon om og respekt for opphavsretten.

The screenshot shows the website for Munch 150. At the top, there is a navigation bar with the text 'NASJONALMUSEET' on the left, a large 'M' logo in the center, and 'MUNCH 150' on the right. Below the navigation bar, there are several menu items: 'PROGRAM', 'AKTIVITETSKALENDER', 'MUNCHS LIV', 'MUNCH 150', 'OM MUNCH 150', 'PRESE', and 'SAMARBEIDSPARTNERE'. The main content area features a large, detailed image of a painting, which is a close-up of a face with a prominent eye. Below the image, there is a section titled 'Opphavsrett' (Copyright) with a sub-heading 'Retningslinjer for bruk av Edvard Munchs malerier.' (Guidelines for use of Edvard Munch's paintings). This section includes social media icons for Facebook and Twitter, and a paragraph of text explaining the copyright policy.

BILDEBRUK **Opphavsrett**

Retningslinjer for bruk av Edvard Munchs malerier.

Edvard Munchs kunstverk er opphavsrettslig beskyttet iht. Indereksjonen. Utover privat bruk er gjengivelse/reproduksjon av kunstverkene kun tillatt etter avtale med BONO (Billedkunst Opphavsrett i Norge), som forvalter rettighetene på vegne av Munch-museet og Edvard Munchs slektninger.

Fra Munch 150s nettportal

Edvard Munch, Selvpportrett, 1886, utsnitt © Munch-museet / Munch-Ellingsen-gruppen / BONO

Jubileumsutstillingen i Oslo var den mest omfattende Munch-utstillingen noensinne. I tillegg kom en rekke ulike kunst- og kulturarrangementer over hele landet. Foruten Oslo, hadde de syv «Munch-kommunene» Løten, Fredrikstad, Moss, Horten, Vågå, Vestby og Kragerø egne Munch-program. Munch-feiringen ble også benyttet av næringslivet og til promotering av Norge som reisemål. Med denne høye aktiviteten fulgte også mangeartet bruk av Munchs kunstverk i forskjellige medier.

SAMARBEID

Samarbeid i Norge og Norden

Kurs og presentasjoner

BONO har avholdt presentasjoner/deltatt på følgende kurs og seminar i perioden:

- WIPO / Norcode Copyright course 17.juni: "*Managing copyright of visual artists*", H. Holter
- FOTO Norge 17. sep.: "*BONO og ivaretagelsen av rettigheter for billedkunstnere*", H. Holter
- Stavanger Kunstmuseum 23. sept.: "*Opphavsrett og bruk av kunstverk*", K. Farstadvoll
- Fotojuss, m Norsk Kulturråd 26. nov, Stavanger: "*Opphavsrett og retten til eget bilde*", K. Farstadvoll
- Fotojuss, m Norsk Kulturråd 3. des., Kirkenes: "*Opphavsrett og retten til eget bilde*", K. Farstadvoll

Clara

Foreningen Clara ble etablert i 1998 for å gi veiledning om hvordan brukere lovlig kan benytte opphavsrettsbeskyttet materiale. Nettstedet www.clara.no er en informasjonssentral om opphavsrett og klarering som gjør det enkelt for den som skal bruke opphavsrettsbeskyttet materiale å finne rett sted å henvende seg til. Claras medlemsorganisasjoner er BONO, Gramo, Kopinor, FONO, Norwaco, TONO.

Norcode

Norcode (The Norwegian Copyright Development Association) ble stiftet i 2007 og har som formål å drive internasjonalt utviklingsarbeid på opphavsrettens område. BONO, Gramo, Kopinor, Norwaco og TONO har finansiert Norcodes aktiviteter siden oppstarten. Norcode har i tillegg skaffet ytterligere midler fra offentlige myndigheter og private organisasjoner.

Styret i Norcode består av; Helge Rønning (styreleder), Tarja Koskinen-Olsson (nestleder), Harald Holter (BONO), Martin Grøndahl (GRAMO), Hans-Petter Fuglerud (Kopinor), Cathrine Nagell (Norwaco) og Cato Strøm (TONO). Ida Otterstad/Kristine Farstadvoll (vara BONO).

Gjennom Norcode mottar blant annet forvaltningsorganisasjoner på billedsiden økonomisk støtte. I 2013 har organisasjonen SAVA (Argentina) fått bidrag fra Norcode.

Samarbeide utenfor Norden

EVA

EVA (European Visual Artists) er en interessesammenslutning for forvaltningsorganisasjonene på billedområdet, etablert i 1997 og lokalisert i Brussel. Forvaltningsorganisasjonene i EØS-området, herunder BONO, utgjør medlemmene i EVA. En av EVAs viktigste oppgaver er å bedrive lobbyvirksomhet overfor EU-kommisjonen og EU-parlamentet. EVAs kontor er lokalisert i Brussel. BONO er medlem og deltar jevnlig i møter i EVA.

CISAC/CIAGP

BONO er medlem av CISAC – en sammenslutning av forvaltningsorganisasjonene innenfor de fleste verkskategoriene (musikk, tekst, bilde). Billedkunstorganisasjonene i CISAC utgjør organisasjonen CIAGP. Billedkunstneren Hervé di Rosa har vært president i CIAGP i perioden.

OLA

BONO er fra 2004 medeier i OLA (OnLineArt SCRL). OLA er stiftet av forvaltningsorganisasjonene for billedkunstnere i Europa og USA, med det formål å gjøre det enklere for brukere å innhente lisens for bruk av kunstverk online. Daglig leder i BONO deltar i OLAs Executive Committee.

IPI

IPI er et verktøy for identifisering av opphavsmenn og verk, initiert av CISAC og driftet av selskapet Suisa. I IPI-systemet tildeles hver opphavsmann et unikt id-nummer som blant annet benyttes til utveksling av vederlag og informasjon organisasjonene imellom. Mengden av opphavsmenn representert av organisasjonene gjør det påkrevd med et slikt standardisert system for informasjonsutveksling. BONO har i løpet av 2013 oppdatert oversikten over BONOs norske medlemmer i IPI og vil i løpet av 2014 ha full kompatibilitet med IPI-systemet. Dette vil bidra til ytterligere å effektivisere lisensieringsarbeidet.

Verdensomspennende nettverk av søsterorganisasjoner

BONO har avtaler med 43 søsterorganisasjoner i utlandet om ivaretagelse av våre medlemmers opphavsrettigheter i utlandet og utenlandske rettighetshaveres opphavsrettigheter i Norge.

ADAGP	Frankrike
AGADU	Uruguay
AKKA/LAA	Latvia
APSAV	Peru
ARS	USA
ARTEGESTION	Ecuador
AUTVIS	Brasil
PICTORIGHT	Nederland
BUS	Sverige
CARCC	Canada
COPYDAN	Danmark
CREAIMAGEN	Chile
DACS	England
EAU	Estland
GESTOR	Ungarn

HUNGART	Ungarn
IVARO	Irland
JASPAR	Japan
KUVASTO	Finland
LATGA-A	Litauen
LITA	Slovakia
MYNDSTEF	Island
OOA-S	Tsjekkia
PRO LITTERIS	Sveits
RAO	Russland
ROY LICHTENSTEIN	USA
SABAM	Belgia
SACK	Sør-Korea
SAIF	Frankrike
SAVA	Argentina

SIAE	Italia
SODRAC	Canada
SOFAM	Belgia
SOMAAP	Mexico
SPA	Portugal
SUCCESSION MATISSE	Frankrike
SUCCESSION PICASSO	Frankrike
VAGA	USA
VBK	Østerrike
VEGAP	Spania
VG BILD-KUNST	Tyskland
VISARTA	Romania
VISCOPY	Australia

ORGANISASJON

Styre

BONOs styre oppnevnes av medlemmene gjennom årsmøtet og av organisasjonene NK og NBK. Det har vært avholdt 7 styremøter i 2013. Årsmøte ble avholdt 12. juni 2013. Styret har bestått av:

Kristin Røed, styreleder, for rettighetshavere etter avdøde kunstnere
Anne Knutsen, nestleder, for nålevende rettighetshavere
Lene Tori Obel Bugge, for Norske Kunsthåndverkere
John S. Gulbrandsen, advokat
Leif Gaute Staurland, for nålevende kunstnere
Hans Thorsen, for Norske Billedkunstnere

Vara

Inge Pedersen, for Norske Kunsthåndverkere
Lotte Konow Lund, for Norske Billedkunstnere
Gunn Tjensvold, for nålevende kunstnere
Atle Aas, for rettighetshavere etter avdøde kunstnere

Administrasjon

Harald Holter, daglig leder
Ida Otterstad, juridisk rådgiver (i permisjon fra 29.07.13)
Kristine Farstadvoll, juridisk rådgiver (fra 02.09.13)
Kari Astrup, rådgiver
Jorid Gåserud Rogers, lisensieringskonsulent
Irina Larsen, kontormedarbeider (fra april 2013)

Utvalg, komiteer mv.

Valgkomité:

Arild Berg, Martin Biehl, Åse-Marit Thorbjørnsrud, Tove Pedersen (vara)

Tariffutvalg:

Kristin Røed, Anne Knutsen (styret), Harald Holter, Ida Otterstad (administrasjonen)

Clara (Informasjonssentral for opphavsrett og klarering):

Jorid Gåserud Rogers (styremedlem), Kari Astrup (vara), Harald Holter (Claras representantskap)

Norcode (The Norwegian Copyright Development Association):

Harald Holter (styremedlem), Ida Otterstad/Kristine Farstadvoll (vara)

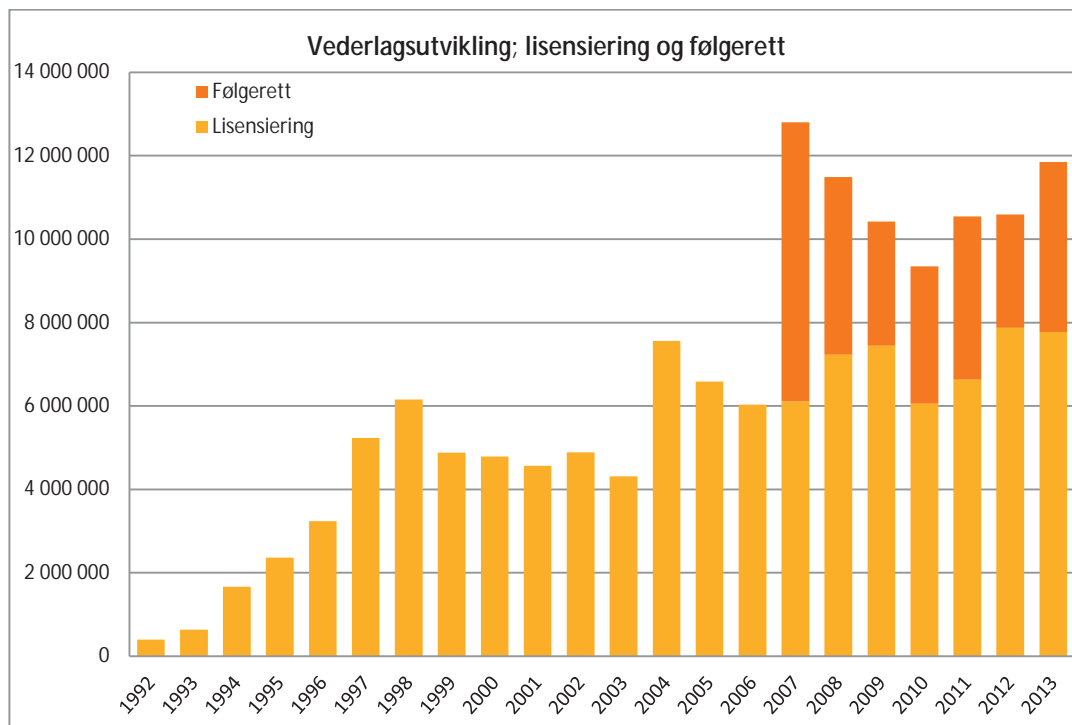
Kunstnernetverkets opphavsrettsutvalg:

Ida Otterstad/Kristine Farstadvoll, representant for billedsiden

OLA (OnLineArt SCRL): Harald Holter, OLA Executive Committee.

ØKONOMI

Vederlagsinnkreving og fordeling

Fakturert vederlag:

I 2013 er det fakturert vederlag på totalt kr. 11 847 611, en økning på 12% fra året før.

Totalt er det fakturert vederlag på kr. 140 342 891 siden 1992.

Av det totale fakturerte vederlaget utgjør vederlag fra lisensiering kr. 7 770 654 (om lag uendret fra i fjor). Dette er vederlag som er fakturert i 2013 for den opphavsrettslige bruken av kunstverk av kunstnere som BONO representerer (se mer under "Lisensiering av rettigheter").

Av det totale fakturerte vederlaget utgjør følgerettsvederlag kr. 4 076 958, en økning med 50% fra året før. Dette er vederlag innkrevd for følgerettspliktig salg av kunstverk i Norge i 2013 (les mer under "Følgerett").

Av det totale fakturerte vederlaget på kr. 11 847 611 utgjorde andelen til norske rettighetshavere 86%. Andel av vederlag til utenlandske rettighetshavere utgjorde 14%. Vederlag innkrevd av BONOs søsterorganisasjoner for bruk av norske verk i utlandet i 2012/2013 og inntektsført i 2013, utgjorde kr. 2 316 636.

Vederlag fakturert av BONO i 2013 for bruk/videresalg av utenlandske kunstneres verk i Norge i utgjorde kr. 1 697 035.

Av det totale vederlaget BONO har fakturert i 2013 utgjorde andelen til nålevende kunstnere 30%, mens andelen for avdøde kunstnere utgjorde 70% av det fakturerte vederlaget.

Vederlag for utbetaling:

Av det fakturerte vederlaget utgjør kr. 8 154 616 vederlag for fordeling til medlemmer og andre vederlagsberettigede opphavsmenn/rettighetshavere. Totalt vederlag for utbetaling fra BONO til medlemmene siden 1992 utgjør kr. 103 152 924.

Kostnader og finansiering

Driftskostnader:

Driftskostnadene utgjorde kr. 4 073 354 i 2013 (kr. 68 228 over budsjett).

Finansiering:

Virksomheten finansieres i hovedsak gjennom administrasjonsfradrag på innkrevde vederlag.

BONOs administrative fradrag utgjorde i 2013 kr. 3 692 996. Av dette kommer kr. 2 306 790 fra lisensiering og kr. 1 386 206 fra følgeretten. I snitt utgjorde fradraget 31% av fakturert vederlag.

Norske Kunsthåndverkere (NK) har siden 2004 en løpende avtale med BONO om opphavsrettslig bistand. I 2013 har NK i henhold denne avtalen betalt BONO kr. 91 626.

I 2013 inngikk BONO en ett-årig avtale med Norske Billedkunstnere (NBK) for det opphavsrettslige arbeidet utfører for NBKs medlemmer. Godtgjøringen for dette utgjorde kr. 400.000.

Etter godkjenning fra Kulturdepartementet krever BONO inn følgerettsmidler også for kunstnere som ikke er medlem av organisasjonen. Følgerettsmidler som er foreldet og ikke kan fordeles fordi kunstner eller rettighetshavere ikke lar seg gjøre å oppspore, kan etter loven anvendes til å dekke kostnadene ved administreringen av følgerettsordningen. Følgerettsmidler innkrevd siden 2007 som var foreldet og ikke kunne fordeles, totalt kr. 312.569, ble derfor vedtatt inntektsført i 2013.

Kunstmsetningen er fortsatt lavere enn omsetningen det året følgeretten ble innført i Norge (2007), men vederlagene fra følgerettspliktige salg i 2013 har økt med om lag 50% fra 2012.

Samtidig har vederlagsinntektene fra lisensiering av kunstverk i 2013 holdt seg på samme høye nivå som fjoråret, hvilket totalt sett har gjort 2013 til året med nest høyest vederlagsomsetning siden BONO ble etablert.

Årsresultatet etter skatt i 2013 utgjør kr. 458 265.

Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av BONOs virksomhet i 2013.

Forutsetning for fortsatt drift

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn da det etter styrets oppfatning ikke foreligger forhold som tilsier noe annet.

Virksomhet i 2014

Det har i 2014 ikke intrådt forhold som vesentlig påvirker BONOs virksomhet.

Øvrige opplysninger iht. regnskapsloven

BONOs virksomhet drives fra organisasjonens kontorer ved Oslo Rådhus. Som kontorbedrift påvirker BONOs virksomhet det ytre miljø minimalt. Det har ikke vært skader eller ulykker blant de ansatte i 2013. Det har ikke vært noe å utsette på arbeidsmiljøet. BONO har totalt 5 ansatte, herav 4 kvinner og 1 mann og styret består av 3 menn og 3 kvinner.

Oslo, den 31. desember 2013

den 30. april 2014

Kristin Røed, leder

Anne Knutsen, nestleder

Lene Tori Obel Bugge

John S. Gulbrandsen

Leif Gaute Staurland

Hans Thorsen

Harald Holter, daglig leder

ÅRSREGNSKAP 2013

Resultatregnskap		01.01 - 31.12	01.01 - 31.12
	Note	2013	2012
Inntekter			
Vederlagsomsetning	2	11 847 611	10 590 939
Vederlag for tildeling rettighetshavere	2	8 154 616	7 421 392
Administrasjonsfradrag	2	3 692 996	3 169 547
Annen driftsinntekt	3	962 616	252 603
Sum inntekter		4 655 612	3 422 150
Driftskostnader			
Lønnskostnad	5	2 932 047	2 390 428
Avskrivning på varige driftsmidler	6	0	1 773
Annen driftskostnad	5	1 141 307	1 031 859
Driftsresultat		582 258	-1 910
Annen finansinntekt		61 937	52 653
Annen finanskostnad		1 952	720
Ordinært resultat før skattekostnad		642 243	50 023
Skattekostnad på ordinært resultat	9	183 978	16 056
Årsresultat		458 265	33 967
Anvendelse av årsresultatet			
Til/fra annen egenkapital / udekket tap		458 265	33 967
Sum anvendelse		458 265	33 967

Balanse			
	Note	31.12.2013	31.12.2012
Eiendeler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	9	45 715	229 173
Sum immaterielle eiendeler		45 715	229 173
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	6	0	0
Aksjer	8	19 763	19 763
Sum varige driftsmidler		19 763	19 763
Sum anleggsmidler		65 478	248 936
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	4	3 868 089	3 265 229
Andre fordringer		127 189	132 381
Sum fordringer		3 995 277	3 397 610
Bankinnskudd og kontanter	11	4 471 775	3 889 299
Sum omløpsmidler		8 467 052	7 286 909
Sum eiendeler		8 532 529	7 535 845

Balanse			
	Note	31.12.2013	31.12.2012
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Opptjent egenkapital - Udekket tap/frie fond	7	870 783	412 518
Sum opptjent egenkapital		870 783	412 518
Sum egenkapital		870 783	412 518
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	10	7 111 734	6 680 641
Betalbar skatt	9	0	0
Skyldig offentlige avgifter		207 703	142 868
Annen kortsiktig gjeld		342 309	299 817
Sum kortsiktig gjeld		7 661 746	7 123 327
Sum gjeld		7 661 746	7 123 327
Sum egenkapital og gjeld		8 532 529	7 535 845

Oslo, den 31. desember 2013
den 30. april 2014

Kristin Røed, leder

Anne Knutsen, nestleder

Lene Tori Obel Bugge

John S. Gulbrandsen

Leif Gaute Staurland

Hans Thorsen

Harald Holter, daglig leder

Note 1 Regnskapsprinsipper, vesentlige regnskapsposter

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med stiftelseslov, regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge for små foretak gjeldende pr. årsslutt. Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper og klassifiseringen av eiendeler og gjeld følger regnskapslovens definisjoner. Ved anvendelse av regnskapsprinsipper og presentasjon av transaksjoner og andre forhold, legges det vekt på økonomiske realiteter, ikke bare juridisk form. Betingende tap som er sannsynlige og kvantifiserbare, kostnadsføres.

Inntektsførings- og kostnadsføringstidspunkt - sammenstilling

Inntekt resultatføres som hovedregel når den er opptjent. Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper. Inntektsføring av vederlag er periodisert i henhold til regnskapsprinsippet. For vederlag fra utlandet gjelder inntektsføringen for 2013 vederlag opptjent 2013/2012. For øvrige vederlag gjelder inntektsføringen gjeldende regnskapsår.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Alle leieavtaler kostnadsføres som vanlig leiekostnad, og klassifiseres som ordinær driftskostnad. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Utsatt skatt/skattefordel og skattekostnad

Utsatt skatt beregnes i tråd med foreløpig regnskapsstandard for resultatskatt. Netto utsatt skattefordel balanseføres.

Note 2 Vederlagsomsetning og administrasjonsfradrag

Administrasjonsfradraget utgjør 35% av vederlag innkrevd av BONO for norske opphavsmenn, 25% av vederlag innkrevd for utenlandske opphavsmenn, og 20% av vederlag innkrevd av utenlandske søsterorganisasjoner. Vederlag til rettighetshavere utgjør differansen av inntektsført vederlag og administrasjonsfradrag.

Note 3 Annen driftsinntekt

Diverse støtte:	2013	2012
Norske Kunsthåndverkere	91 626	90 242
Norske Billedkunstnere	400 000	
Sum diverse støtte	491 616	90 242

Øvrige inntekter:

Administrasjonsgebyr utgjør kr.153 184.

Administrasjonsfradrag, manuelle føringer utgjør kr. 5 236.

Inntektsføring foreldete følgerettsmidler utgjør kr. 312 569.

Note 4 Kundefordringer

Kundefordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventet tap.

Note 5 Lønnskostnader mm.

Lønnskostnader mm.	2013	2012
Lønninger	2 456 674	2 001 901
Arbeidsgiveravgift	366 294	283 961
Pensjonskostnader	48 146	30 963
Andre lønnsrelaterte ytelser	60 933	73 603
Sum lønnskostnader	2 932 047	2 390 428

Gjennomsnittlig antall årsverk i 2013: 5

Gjennomsnittlig antall årsverk i 2012: 4

Godtgjørelser (i kroner)	Daglig leder	Styret
Lønn	703 495	130 625
Annen godtgjørelse	7 944	

Pensjonsforsikring

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter Lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2013 utgjør kr. 57 000 inkl. mva.

Note 6 Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

	Kontormaskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01	53 116	53 116
Tilgang	0	0
Anskaffelseskost 31.12	53 116	53 116
Akkumulerte avskrivninger 01.01	51 343	51 343
Årets avskrivninger	1 773	1 773
Akkumulerte avskrivninger 31.12	53 116	53 116
Balansført verdi 31.12	0	0
Økonomisk levetid	Inntil 3 år	
Avskrivningsplan	Lineær	
Prosentstørrelse for ord. avskrivninger	20-33	

Note 7 Egenkapital

Opptjent egenkapital	Frie fond	Annen EK	Sum
Pr 31.12.12	0	412 518	412 518
Årets resultat overført annen EK	0	458 265	458 265
Pr 31.12.13	0	870 783	870 783

Note 8 Aksjer

BONO har i 2005 ervervet 5 stk. aksjer til en samlet verdi av kr.19 763 i stiftelsen OnLineArt S.C.R.L. (OLA) BONOs aksjeandel i OnLine Art S.C.R.L utgjør 8,33.

Note 9 Skatt

Spesifikasjon av årets skattegrunnlag:

Resultat før skattekostnader	642 243
+ Permanente og andre forskjeller	6 916
+ Endring i midlertidige forskjeller	5 406
= Inntekt	654 565

Spesifikasjon av årets skattekostnad:

Beregnet skatt av årets resultat	0
- Fordring på skatt pga tilbakført underskudd mot tidl. underskudd	0
= Sum betalbar skatt	0
+ For lite avsatt tidligere	520
+/- Endring i utsatt skatt (regnskapsført)	0
+/- Endring i utsatt skattefordel (regnskapsført)	183 458
= Ordinær skattekostnad	183 978
Skattesats 31.12	28

Betalbar skatt i balansen består av

Betalbar skatt i balansen er presentert under andre fordringer

Sum betalbar skatt	0
= Betalbar skatt i balansen	0

Utsatt skatt/utsatt skattefordel

	31.12.2013	31.12.2012
+ Driftsmidler inkl. goodwill	0	0
+ Utestående fordringer	-17 792	-17 792
- Andre avsetninger for forpliktelser	43 343	37 937
- Skattem. fremf. underskudd som utlignes	108 182	762 747
= Grunnlag utsatt skatt	-169 317	-818 476
Utsatt skatt		
Negativt grunnlag utsatt skatt	-169 317	-818 476
+ Skattem. fremf. underskudd som ikke utlignes	0	0
+ Neg. midl. forskj. som ikke skal utlignes	0	0
= Grunnlag utsatt skattefordel	-169 317	-818 476
Utsatt skattefordel	45 715	229 173

Note 10 Leverandørgjeld

<u>Leverandørgjeld</u>	2013	2012
Gjeld til kunstnere	6 987 185	6 561 864
Annen leverandørgjeld	124 548	118 777
Sum leverandørgjeld	7 111 734	6 680 641

"Gjeld til kunstnere" både vederlag innbetalt fra brukere for kvartalsvis utbetaling til medlemmene, og fakturert vederlag som foreløpig ikke er innbetalt av brukere.

Note 11 Bundne midler

Bundne skattetreksinnskudd utgjør pr.31.12. i år kr. 121 838 og utgjorde pr.31.12. ifjor kr. 76 518.

KPMG AS
P.O. Box 7000 Majorstuen
Serkedalsveien 6
N-0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til årsmøtet i Billedkunst Opphavsrett i Norge SA

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Billedkunst Opphavsrett i Norge SA som viser et overskudd på kr 458 265. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2013 og resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre notepplysninger.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav, og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettvisende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og gir et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til Billedkunst Opphavsrett i Norge SA per 31. desember 2013 og av resultater for regnskapsåret, som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Offices in

Oslo	Haugesund	Sandnessjøen
Århaugen	Kjevik	Stavanger
Årstad	Kristiansund	Stord
Bergen	Larvik	Sturm
Bodo	Mo i Rana	Trondheim
Elverum	Molde	Trondheim
Fosnes	Narvik	Tromsø
Gjøvik	Rana	Åsund
Hamar	Sandnessjøen	

KPMG AS, a Norwegian member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Stattdokumenterte revisorer - medlemmer av Den norske Revisjonsforening

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 5. mai 2014
KPMG AS

Øivind Karlsen
Statsautorisert revisor

VEDTEKTER FOR BONO

Navn

§ 1

Foretakets navn er Billedkunst Opphavsrett i Norge SA (heretter BONO)

Sete

§ 2

BONO har sitt sete i Oslo

Formål

§ 3

Billedkunst Opphavsrett i Norge er en organisasjon av opphavsmenn og andre rettighetshavere innen billedkunstområdet og andre nærliggende opphavsrettslige områder som har som formål:

Å ivareta retten til, kreve inn og fordele vederlag som skal betales i henhold til opphavsrettslovgivningens bestemmelser.

Å motta opphavsrettslige forvaltningsoppdrag.

Å ivareta medlemmenes rettigheter i henhold til opphavsrettslovgivningens bestemmelser.

Å arbeide for å fremme og styrke opphavsrettighetene og rettighetshavernes økonomiske rettigheter ved bruk av billedkunst.

Medlemmer

§ 4

Opphavsmann til verk som er nevnt i § 3 samt den/de som har fått overdratt opphavsrettigheter til slike verk ved livsdisposisjon eller arv etter opphavsmann.

En forutsetning for medlemskap er at BONO skal inneha forvaltningsoppdrag for opphavsmannens verk.

Søknad om medlemskap vurderes av BONOs styre. Styrets vedtak kan ankes inn for årsmøtet.

Foretakets medlemmer hefter ikke for foreningens gjeld.

Innmelding innebærer avtale mellom det enkelte medlem og BONO om forvaltningsoppdrag (jmf. bilag 1).

Forvaltningsoppdrag

§ 5

Foretaket inngår avtaler om forvaltningsoppdrag med opphavsmenn til kunstverk og øvrige rettighetsinnehavere. Avtalens innhold fastsettes av BONOs styre.

Årsmøte

§ 6

Årsmøte holdes hvert år før utgangen av juni måned.

Forslag til årsmøtet skal være styret skriftlig ihende innen 1. mars. Innkalling til årsmøte skal sendes samtlige medlemmer senest 4 uker før årsmøtet. Innkalling skal inneholde dagsorden, styrets årsberetning med regnskap, revisjonsrapport, forslag til styre, styreleder og revisor (ved ledighet) samt øvrige saksdokumenter.

Samtlige medlemmer har stemme-, møte-, og forslagsrett på årsmøtet. Medlemmer kan gi skriftlig fullmakt til annet medlem i foretaket til å representere seg ved årsmøtet.

Dagsorden for ordinært årsmøte skal omfatte følgende punkter:

- Konstituering av møtet
- Valg av ordstyrer, referenter og to til å undertegne protokoll fra årsmøtet.
- Opptelling av antall representerte stemmer og godkjenning av fullmakter
- Styrets årsmelding
- Regnskap
- Revisjonsrapport
- Ansvarsfrihet for styret
- Forslag fra medlemmer eller styre
- Valg av styre og varamedlemmer
- Valg av styreleder
- Valg av revisor
- Valg av valgkomité på tre medlemmer etter forslag fra styret
- Planer for det løpende virksomhetsåret
- Fastsettelse av godtgjørelse til styrets medlemmer

I ordinære saker fatter årsmøtet vedtak ved alminnelig flertall.

Til ekstraordinært årsmøte innkalles når årsmøtet eller styret finner det nødvendig eller når minst 1/10-del av medlemmene skriftlig til styret krever det.

Innkallingen sendes medlemmene senest 4 uker før møtet. Møtet kan kun behandle saker som er nevnt i innkallingen.

Styre

§7

Styret er BONOs utøvende organ. Styret leder foretaket og fastsetter fullmakter og instruks for den daglige drift. Styrets leder og daglig leder/direktør tegner i felleskap for BONO.

Styret kan meddele prokura. Styret er beslutningsdyktig når minst 3 medlemmer er tilstede.

Styret består av 6 faste medlemmer og 4 varamedlemmer.

- Et styremedlem og et varamedlem oppnevnes blant BONOs medlemmer direkte av NBKs styre.
- Et styremedlem og et varamedlem oppnevnes blant BONOs medlemmer direkte av NKs styre.

- Årsmøtet velger 4 faste medlemmer og 2 varamedlemmer til styret, hvorav
- to styremedlemmer og et varamedlem skal være nålevende rettighetshavere som er medlem av foretaket.
  - et styremedlem og et varamedlem skal være rettighetshaver etter avdøde opphavsmenn som er medlem av foretaket.
  - en opphavsrettsjurist som ikke er medlem av foretaket.

Styrets sammensetning bør så langt det er mulig avspeile rettighetshavernes fagområder og fordelingen mellom dem i medlemsmassen. Styret velges for to år slik at halvparten av medlemmene velges hvert år. Styreleder velges av årsmøtet for ett år. Styreleder skal lede styrets arbeid, innkalle til styremøter og fastsette dagsorden samt innkalle til årsmøte. Styreleder har dobbeltstemme ved likt stemmetall.

Innkalling til styremøte foretas skriftlig senest 7 dager før styremøtet. Varamedlem har møterett. Styret skal føre referat for hvert styremøte.

Styret fatter vedtak om medlemskap i BONO.
Styret fastsetter Forvaltningsoppdragsavtalens innhold.

Valgkomité

§ 8

Valgkomité med 3 medlemmer og 1 varamedlem velges av årsmøtet. Ett medlem velges for 2 år av gangen, 2 medlemmer og varamedlemmet velges for 1 år av gangen. Valgkomitéens medlemmer forbereder årsmøtets valg av nye styremedlemmer, revisor ved ledighet og øvrige valg som foretas på årsmøtet.

Administrasjon

§ 9

Styret ansetter daglig leder/direktør som under styrets kontroll leder foretakets daglige drift. Styret fastsetter instruks for daglig leders/direktørens virksomhet. Daglig leder/direktør skal ha BONO's prokura. Daglig leder/direktør er sekretær for styret. Ved hvert styremøte skal daglig leder/direktør gjøre rede for virksomhetens utvikling og økonomiske situasjon.

Finansiering

§ 10

For overdragelse i henhold til avtale om forvaltningsoppdrag har rettighetshaveren krav på utbetaling av de midler som er innkrevet på vegne av rettighetshaveren. Etter fradrag til dekning av BONO's utgifter og nødvendige disposisjoner for virksomhetens drift utbetales resten av de innkrevde midler til rettighetshaveren. Fradragenes størrelse vedtas av årsmøtet.

Forvaltning

§ 11

BONO skal forvalte innkrevde vederlagsmidler på forsvarlig måte. Vedtak om midlenes forvaltning fattes av styret. Utbetaling av innkrevde vederlagsmidler foretas etterskuddsvis i henhold til vedtak på BONO's årsmøte.

Revisjon

§ 12

For revisjon av BONOs virksomhet oppnevner årsmøtet en statsautorisert revisor.

Opphør av medlemskap

§ 13

Rettighetshaver i BONO opphører å være medlem:

- ved skriftlig utmelding med tre måneders varsel, medlem kan dog ikke melde seg ut før to år fra opptakelsen.
- når vedkommende ikke lenger rår over rettigheter som nevnt i § 4.
- når vedkommende utelukkes av foretaket.

Styret kan fatte vedtak om utelukkning når medlemmet ikke oppfyller vilkårene i avtale om forvaltningsoppdrag eller motarbeider foretakets formål ved illojal opptreden. Vedtak om utelukkning får umiddelbar virkning. Vedtak om utelukkning kan klages inn for en nemnd bestående av en representant oppnevnt av hver av partene og formann oppnevnt av Det sakkyndige råd for åndsverk, for øvrig følges bestemmelsene i Tvistemålslovens kap.32, men uten at klagen gis oppsettende virkning.

Ved utelukkning sies avtalen om forvaltningsoppdrag opp med umiddelbar virkning.

Vedtektssendringer

§ 14

BONOs vedtekter kan endres av årsmøtet. For gyldig vedtektsendring kreves 2/3-flertall av de ved årsmøtet representerte stemmer eller 1/2-flertall av de ved årsmøtet representerte stemmer ved to på hverandre følgende årsmøter.

Innkrevning og fordeling av vederlag på vegne av ikke-medlemmer

§ 15

I den utstrekning BONO gjennom lovgivning har rett eller er forpliktet til å innkreve og fordele vederlag på vegne av norske eller utenlandske opphavsmenn eller rettighetshavere som ikke er medlemmer av organisasjonen, skal BONO utføre dette på en slik måte at disse blir behandlet på tilsvarende vis som organisasjonens ordinære medlemmer.

Det skal etableres administrative retningslinjer som skal anvendes for å oppspore opphavsmenn og rettighetshavere som ikke er medlemmer av organisasjonen, med det formål å fordele de innkrevde vederlag til de vederlagsberettigede. Styret fatter vedtak om slike retningslinjer. Dersom innkrevde midler ikke lar seg fordele selv etter at de fastsatte retningslinjene er fulgt, kan midlene brukes til å dekke BONOs kostnader ved innkrevningen og fordelingen, eller til andre kollektive formål, jf. åndsverklovens §38c. Med slike kollektive formål forstås tildelinger som er egnet til å bidra til styrke kunstnernes opphavsrettslige vern nasjonalt og/eller internasjonalt, herunder tildelinger som kan gi økt fokus på og oppmerksomhet rundt opphavsrettslige problemstillinger knyttet til de opphavsmenn BONO forvalter rettighetene til. Styret beslutter hvordan slike midler skal anvendes innenfor de rammer som fremgår av denne bestemmelsen.

Oppløsning

§ 16

Oppløsning av BONO kan skje gjennom vedtak på to etter hverandre følgende årsmøter med et flertall på 2/3 av de representerte stemmer.

Habilitet

§ 17

Styremedlem må ikke delta i behandling av sak som han/hun selv er part i eller dersom han/hun ellers har en tilknytning til saken som ville kunne påvirke vedkommende standpunkt.

BILLEDKUNST
OPPHAVSRETTI NORGE
NORWEGIAN VISUAL ARTISTS
COPYRIGHT SOCIETY

BONO

Trykk: Litografia, Oslo